

ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN ĐẮK SONG
TRƯỜNG TIỂU HỌC CHU VĂN AN

SÁNG KIẾN
BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
DẠY HỌC MÔN TIẾNG VIỆT
PHÂN MÔN ĐỌC LỚP 5

Tác giả: Phan Thị Thu Trang

Chức vụ: Giáo viên

Đơn vị công tác: Trường Tiểu học Chu Văn An,
huyện Đắk Song, tỉnh Đắk Nông

Năm học: 2024 - 2025

ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN ĐẮK SONG
TRƯỜNG TIỂU HỌC CHU VĂN AN

SÁNG KIẾN
BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG
DẠY HỌC MÔN TIẾNG VIỆT
PHÂN MÔN ĐỌC LỚP 5

Lĩnh vực/ Môn: Giảng dạy

Tên tác giả: Phan Thị Thu Trang

Chức vụ: Giáo viên

Đơn vị công tác: Trường Tiểu học Chu Văn An

Năm học: 2024 – 2025

MỤC LỤC

NỘI DUNG	TRANG
A. MỞ ĐẦU	2
1. Lí do hình thành biện pháp	2
2. Mục đích nghiên cứu	3
3. Đối tượng nghiên cứu	3
4. Phương pháp nghiên cứu	3
5. Phạm vi nghiên cứu	3
B. NỘI DUNG	4
I/ CƠ SỞ LÝ LUẬN	4
1. Khái niệm	4
2. Cơ sở lý luận	4
II. THỰC TRẠNG DẠY HỌC PHÂN MÔN ĐỌC LỚP 5C	5
TRƯỜNG TIỂU HỌC CHU VĂN AN, HUYỆN ĐẮK SONG,	
TỈNH ĐẮK NÔNG	
1. Đặc điểm tình hình chung	5
2. Thực trạng dạy học phân môn Đọc	5
3. Nguyên nhân	8
3.1. Về phía học sinh	8
3.2. Về phía giáo viên	8
III. BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC	8
PHÂN MÔN ĐỌC LỚP 5	
1. Tăng cường công tác phối hợp với cha mẹ học sinh.	9
2. Phát huy tính tích cực, tự giác của người học.	9
3. Hướng dẫn kĩ thuật đọc cho học sinh.	10
3.1. Rèn cho học sinh đọc đúng.	10
3.2. Luyện cho học sinh đọc to, rõ ràng, đọc lưu loát văn bản.	11
3.3. Rèn kĩ năng đọc thầm, đọc hiểu.	13
3.4. Giúp học sinh đọc hay, đọc diễn cảm	13
IV. KẾT QUẢ ÁP DỤNG	16
C. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	17
1. Kết luận	17
2. Kiến nghị	17
TÀI LIỆU THAM KHẢO	19

A. MỞ ĐẦU

1. Lí do hình thành biện pháp

Môn Tiếng Việt ở tiểu học có vị trí đặc biệt quan trọng. Trong đó, phân môn Đọc có vai trò quan trọng và là đòi hỏi cơ bản đầu tiên đối với mỗi người đi học. Dạy phân môn Đọc hướng đến mục tiêu giúp học sinh (HS) hình thành và phát triển một trong bốn kĩ năng công cụ vô cùng cần thiết để học tập và giao tiếp trong cuộc sống của mỗi người nói chung và HS tiểu học nói riêng. Đọc tốt sẽ giúp cho tư duy, nhận thức của các em phát triển, giúp các em tiếp thu bài dễ dàng hơn, mạnh dạn bày tỏ quan điểm, thái độ của mình và rèn luyện được nhiều kĩ năng cần thiết ...

Xác định được tầm quan trọng của dạy phân môn Đọc ở Tiểu học, trong quá trình tổ chức các hoạt động dạy học, đại đa số giáo viên (GV) đã và đang thực hiện nhiều biện pháp nhằm giúp HS học tốt phân môn Đọc. Tuy nhiên, không phải GV nào cũng làm tốt điều này, nhất là ở chương trình lớp 5, lớp cuối cấp học với những yêu cầu cao về kĩ thuật và mặt thông hiểu nội dung, đòi hỏi người GV phải có vốn kiến thức, phương pháp và kĩ thuật dạy học vững vàng cũng như có khả năng phối hợp để thực hiện các biện pháp hỗ trợ HS học tập có hiệu quả.

Thực tế cho thấy, còn nhiều HS chưa nắm được các kĩ thuật khi đọc, chưa biết ngắt nghỉ hợp lí sau dấu câu. Tình trạng HS phát âm theo tiếng địa phương, nhầm lẫn giữa các phụ âm, vần còn nhiều. Bên cạnh đó, không ít HS còn đọc thiếu chủ động dẫn đến đọc sót từ, tiếng, đọc chưa thực sự lưu loát, chưa thể hiện được giọng đọc và thông hiểu nội dung bài đọc.

Vậy làm như thế nào để HS chủ động, tự giác trong các giờ Đọc? Làm thế nào để HS tiếp thu bài và hiểu bài tốt nhất đồng thời cũng hình thành cho các em một số kĩ năng trong giao tiếp, kĩ năng hoạt động tương tác giữa các cá nhân trong lớp nhưng vẫn đạt hiệu quả cao? Làm thế nào để sửa lỗi phát âm cho HS cũng như

giúp các em đảm bảo tốc độ khi đọc, đọc hay hơn, diễn cảm hơn, hiểu nội dung văn bản đang đọc? Đó là câu hỏi trăn trở của tất cả GV tiểu học, trong đó có cá nhân tôi.

Từ thực tế trên, với vai trò là người GV giảng dạy trực tiếp, bản thân đã nghiên cứu nội dung: “***Biện pháp nâng cao chất lượng dạy học môn Tiếng Việt, phân môn Tập đọc lớp 5***” để giúp học tốt phân môn Đọc.

2. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và thực tiễn, đề xuất các biện pháp khả thi nhằm nâng cao hiệu quả chất lượng dạy phân môn Đọc cho HS lớp 5.

3. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp nâng cao chất lượng dạy học phân môn Đọc lớp 5

4. Phương pháp nghiên cứu

4.1. Phương pháp nghiên cứu lí thuyết.

4.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn: điều tra, quan sát thông qua giảng dạy, thực hành, thống kê, tài liệu ...

5. Phạm vi nghiên cứu

- Một số biện pháp nâng cao chất lượng dạy học phân môn Đọc tại lớp 5B, trường Tiểu học Chu Văn An, huyện Đắk Song, tỉnh Đắk Nông.

- Thời gian: Năm học 2024 - 2025.

B. NỘI DUNG

I. CƠ SỞ LÝ LUẬN

1. Khái niệm

Biện pháp: Là cách thức hay là con đường dùng để tác động lên đối tượng để xử lý vấn đề nào đó.

2. Cơ sở lý luận

Chương trình giáo dục phổ thông cấp tiểu học ban hành kèm theo Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05 tháng 5 năm 2006 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã xác định mục tiêu, yêu cầu đối với nội dung giáo dục của từng môn học của từng khối lớp, đồng thời quy định chuẩn kiến thức, kỹ năng và yêu cầu về thái độ của chương trình tiểu học; phương pháp, hình thức tổ chức các hoạt động giáo dục ở tiểu học, đánh giá kết quả giáo dục ở tiểu học. Trong đó, yêu cầu về đọc đối với HS lớp 5 như sau:

- Đọc thông: Đọc đúng và lưu loát văn bản nghệ thuật, hành chính, khoa học, báo chí có độ dài 250 - 300 chữ với tốc độ 100- 120 chữ/phút. Biết đọc thầm bằng mắt với tốc độ khoảng 120-140 chữ/phút. Biết đọc diễn cảm bài văn, bài thơ, trích đoạn kịch ngắn.

- Đọc hiểu: Nhận biết dàn ý và đại ý, ý chính của từng đoạn trong văn bản; phát hiện các từ ngữ, hình ảnh, chi tiết có ý nghĩa trong bài văn, bài thơ, trích đoạn kịch được học. Biết nhận xét về nhân vật trong văn bản tự sự. Biết phát biểu ý kiến cá nhân về cái đẹp của văn bản đã học, biết tóm tắt văn bản tự sự đã học.

Nghị quyết số: 29-NQ/TW, ngày 04 tháng 11 năm 2013, Nghị quyết Hội nghị Trung ương khóa XI về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường, định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế đã nêu rõ quan điểm chỉ đạo về nội dung đổi mới, đồng thời cũng đề ra các giải pháp để thực hiện đổi thành công. Nghị quyết cũng chỉ rõ: “ Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học;

khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. ,...”.

Công văn 4612/BGDĐT-GDTH, ngày 03 tháng 10 năm 2017 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc hướng dẫn thực hiện chương trình giáo dục phổ thông hiện hành theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất HS từ năm học 2017-2018, trong đó có yêu cầu về Đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học, cụ thể: “... Chú trọng rèn luyện HS phương pháp tự học, tự nghiên cứu sách giáo khoa để tiếp nhận và vận dụng kiến thức mới thông qua giải quyết nhiệm vụ học tập đặt ra trong bài học; dành nhiều thời gian trên lớp cho HS luyện tập, thực hành, trình bày, thảo luận, bảo vệ kết quả học tập của mình,...”.

Đường lối đổi mới của Đảng về giáo dục đào tạo và các văn bản chỉ đạo của Bộ Giáo dục là cơ sở để các nhà trường, GV xây dựng kế hoạch và đề xuất các biện pháp dạy học nhằm nâng cao chất lượng dạy học nói chung và chất lượng dạy học phân môn Đọc cho HS lớp 5 nói riêng.

II. THỰC TRẠNG DẠY HỌC PHÂN MÔN ĐỌC LỚP 5B TRƯỜNG TIỂU HỌC CHU VĂN AN, HUYỆN ĐẮK SONG, TỈNH ĐĂK NÔNG

1. Đặc điểm tình hình chung

Năm học 2022 - 2023, lớp 5B có 42 HS, trong đó có 20 HS nữ, 01 HS khuyết tật. 100% HS trong lớp là người dân tộc Kinh. Có 41/42 HS học đúng độ tuổi. HS thuộc nhiều địa bàn khác nhau như: xã Nam Bình, xã Nâm N’Jang, thị trấn Đức An, trong đó có 70% HS thuộc địa bàn thị trấn Đức An. HS trong lớp đến từ nhiều tỉnh thành khác nhau, có cách nói, cách phát âm khác nhau và mang tính đặc thù riêng. Phần lớn gia đình các em làm nghề nông, điều kiện kinh tế chưa thực sự phát triển, điều kiện học tập còn nhiều hạn chế.

2. Thực trạng dạy học phân môn Đọc

Quá trình dạy học phân môn Đọc, GV đã thực hiện nghiêm túc quy trình các bước luyện đọc theo hướng dẫn và thực hiện các biện pháp rèn đọc như:

+ Đọc mẫu, hướng dẫn giọng đọc (Luyện đọc đúng).

+ Luyện đọc ngắt nghỉ đúng đoạn, bài (Lần 1: Kết hợp phát hiện nêu từ khó giải nghĩa từ, hướng dẫn HS sửa sai. Lần 2: Kết hợp luyện đọc câu khó, câu dài)

+ Luyện đọc diễn cảm.

Tuy nhiên, trong quá trình giảng dạy phần đa HS đã biết đọc các văn bản, các bài thơ, nhiều em đã biết cách ngắt nghỉ, ngắt nhịp trong thơ, thể hiện được giọng đọc theo lời của nhân vật, đọc diễn cảm, cảm nhận và thông hiểu nội dung văn bản. Bên cạnh đó, do trình độ HS không đồng đều nên một số HS chưa biết các yêu cầu về kĩ thuật đọc (thể hiện ở các mức độ đọc đúng, đọc biết ngắt nghỉ, ngắt nhịp trong thơ, đọc hiểu văn bản, đọc diễn cảm....). Chưa có ý thức tự giác trong việc rèn đọc, ít khi luyện đọc ở nhà.

HS chưa biết cách kết hợp giữa môi, lưỡi, hàm... khi phát âm trong quá trình luyện đọc.

Do HS đến từ nhiều địa phương khác nhau dẫn đến tình trạng đọc còn chậm, sai về âm đầu, vần, thanh điệu....

Thời lượng tiết học còn hạn chế nên còn ảnh hưởng đến việc luyện đọc.

Từ thực trạng nêu trên, việc nâng cao chất lượng luyện đọc cho HS gặp những ưu điểm và hạn chế sau:

* Ưu điểm:

Ban giám hiệu nhà trường luôn quan tâm, giúp đỡ GV trong công tác giảng dạy. Thường xuyên tổ chức nhiều buổi tập huấn, các chuyên đề liên quan đến phân môn Đọc để giúp GV nâng cao tay nghề.

Cơ sở vật chất được xây dựng khang trang, sạch sẽ, đầy đủ, có điều kiện để HS phát huy được năng lực của bản thân, có ý thức tự giác trong học tập. Đa số phụ huynh quan tâm đến việc học của con em mình.

GV giảng dạy tâm huyết, yêu nghề, nắm vững được nội dung chương trình học và có tinh thần trách nhiệm cao.

* Hạn chế:

Trình độ HS không đồng đều, khả năng tập trung, tư duy chưa cao, khả năng diễn đạt và trả lời câu hỏi của các em còn hạn chế, chưa thực sự tốt.

Một số HS chưa có ý thức trong học tập đọc (lười đọc), chưa nghiêm túc thực hiện các yêu cầu của GV, còn thụ động trong giờ học đặc biệt những em hay đọc sai thường nhút nhát, rụt rè, ngại đọc do sợ bị bạn bè cười chê.

Một số HS chưa có hứng thú đọc các bài văn xuôi thể loại trữ tình, miêu tả hay đọc diễn cảm các bài thơ.

Thời lượng một tiết tập đọc còn hạn chế nên việc luyện đọc kĩ đọc và sửa lỗi cụ thể cho từng em trong lớp còn gặp nhiều khó khăn

Một số phụ huynh chưa thực sự quan tâm đến việc luyện đọc của con em mình. Nhiều gia đình còn có tư tưởng phó mặc con cái cho nhà trường, cho GV còn một số ít gia đình có quan tâm nhưng không có phương pháp phù hợp để dạy HS luyện đọc.

Với những ưu điểm và hạn chế đã nêu, sau thời gian 1 tháng học đầu tiên của học kì 1 GV đã thống kê mức độ HS thực hiện được các yêu cầu trong việc dạy học phân môn Tập đọc của HS lớp 5B đạt được như sau:

Thời gian	Tổng số HS		Đọc đúng nhưng ngắt nghỉ theo dấu câu, cụm từ, nhịp thơ chưa đảm bảo, chưa diễn cảm.	Đọc đúng, rõ ràng biết ngắt nghỉ theo dấu câu nhưng chưa thể hiện rõ sự ngắt nghỉ theo cụm từ, nhịp thơ, chưa diễn cảm cảm.	Đọc đúng, rõ ràng, lưu loát; biết ngắt nghỉ theo dấu câu, cụm từ, nhịp, thể hiện giọng đọc diễn cảm, biết đọc theo lời của nhân vật.

Tháng 10	42	Số lượng	8	23	11
		Tỉ lệ	19%	55%	26%

3. Nguyên nhân

Số liệu khảo sát cho thấy đa số HS đã đọc tương đối rõ ràng, lưu loát các văn bản. Tuy nhiên, vẫn còn 19% HS chưa thực hiện tốt việc ngắt nghỉ, ngắt nhịp thơ, thể hiện giọng đọc theo nội dung và lời nhân vật. Qua theo dõi và đánh giá thực trạng có thể kể ra một số nguyên nhân sau:

3.1. Về phía học sinh

Một số em phát âm chưa chuẩn do ảnh hưởng của tiếng địa phương hoặc người thân trong gia đình phát âm cũng chưa chuẩn.

Chưa có ý thức tự giác trong việc rèn đọc, ít khi luyện đọc ở nhà.

Chưa nắm các kĩ thuật đọc mà chỉ đọc theo cảm tính thích nghỉ đâu là nghỉ đấy.

3.2. Về phía giáo viên

GV chưa tìm hiểu và phân loại đối tượng HS .

Trong quá trình dạy học GV sử dụng phương pháp, hình thức dạy học chưa đa dạng, phù hợp, chưa phát huy được tính tích cực, chủ động của HS .

Đôi lúc GV phát âm chưa chuẩn do ảnh hưởng của tiếng địa phương trong quá trình đọc mẫu nên còn ảnh hưởng đến quá trình luyện đọc của HS, chưa thật quan tâm đến việc sửa lỗi phát âm cho HS kịp thời, coi trọng việc tìm hiểu bài và xem nhẹ phần luyện đọc.

III. BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC PHÂN MÔN ĐỌC LỚP 5

Để các em học tốt hơn ở phân môn Đọc GV đã thực hiện một số biện pháp như sau:

1. Tăng cường công tác phối hợp với cha mẹ học sinh.

Ngay đầu năm học, GV đã phối hợp với cha mẹ HS trong buổi họp phụ huynh (PH) đầu năm học. GV trao đổi, thảo luận cùng PH tìm ra những biện pháp tốt nhất để các em học tốt ở tất cả các môn học trong nhà trường và môn Đọc nói riêng. GV chia sẻ để PH nắm rõ được những yêu cầu cần đạt đối với việc đọc, những ưu điểm, hạn chế cần khắc phục của mỗi HS một cách cụ thể để PH có thể nắm rõ. Trên cơ sở đó, GV đưa ra một số biện pháp giáo dục cần phối hợp giữa GV và PH. Yêu cầu PH phối kết hợp cùng GV giúp đỡ các em, tạo điều kiện cho các em có thể học tập tốt ở nhà và thường xuyên đôn đốc kiểm tra việc luyện đọc ở nhà của các em.

Xây dựng một số biện pháp phối hợp giữa GV và PH như sau:

- + Xây dựng cơ chế phối hợp giữa GV và PH (thường xuyên thông tin liên lạc với PH và một số biện pháp phối hợp với PH về cách luyện đọc ở nhà).
- + Hướng dẫn PH cách giúp đỡ HS tự học ở nhà như: quản lí về thời gian HS tự học, giao nhiệm vụ học cho con (dưới sự hướng dẫn của GV), kiểm tra nhiệm vụ tự học của con ở nhà.

2. Phát huy tính tích cực, tự giác của người học.

Muốn HS phát huy được tính tích cực, tự giác, trong giờ học thì người GV phải đưa ra các tình huống học tập có tác dụng kích thích sự tò mò, ham muốn khám phá của HS.

Thực hiện phương pháp tích cực hóa hoạt động của người học. Trong đó người GV đóng vai trò tổ chức hoạt động và đảm bảo mỗi HS đều được tham gia vào các hoạt động, được bộc lộ khả năng của mình.

Tổ chức luyện đọc với nhiều hình thức, phương pháp mới, đa dạng về thể loại. Việc này đòi hỏi người GV phải nắm vững các phương pháp dạy học, sử dụng linh hoạt các hình thức dạy học sao cho phù hợp với HS của lớp như: luyện

đọc cá nhân, nhóm, phân vai, thi đọc, tổ chức bắt cặp và truy bài vào 15 phút đầu giờ, sắp xếp chỗ ngồi theo mô hình “Đôi bạn cùng tiến” ...

Thực hiện phân hóa trong giao nhiệm vụ luyện đọc. GV phải giao việc đúng năng lực, đúng đối tượng, phải nắm vững và vận dụng linh hoạt nhiều phương pháp, hình thức tổ chức phù hợp với tình hình lớp.

Phát huy khả năng tự học của HS bằng cách hướng dẫn HS cách tự học ở nhà (khuyến khích các em đọc thêm sách, báo, truyện tranh, báo nhi đồng.... để rèn khả năng luyện đọc) và hướng dẫn HS tự luyện đọc thêm vào 15 phút đầu giờ.

Đảm bảo sự tập trung trong quá trình tổ chức hoạt động học tại lớp. (Ví dụ: Một HS đứng dậy đọc thì cả lớp phải chú ý đọc thầm, theo dõi bạn đọc và sẵn sàng đọc tiếp).

3. Hướng dẫn kĩ thuật đọc cho học sinh

3.1. Rèn cho học sinh đọc đúng

Đọc đúng là phát âm chính xác các từ ngữ, câu văn, đoạn văn trong bài. Vậy muốn HS đọc đúng, GV phải giúp các em phát âm chuẩn, đọc chuẩn, đọc đúng câu, đúng ngữ điệu câu, hiểu nội dung bài học.

Khi đọc mẫu GV cần phải đọc đúng, rõ ràng, rành mạch. Cần hướng dẫn HS đọc bằng cách rà tía mắt theo từng chữ, từng dòng. Mỗi bài tập đọc cần rèn luyện kĩ năng đọc: Cần đọc đúng các từ ngữ, cách đọc đúng các bài văn, cách ngắt nhịp các thể thơ. Luôn chú ý rèn đọc cho HS về những tiếng có phụ âm đầu, vần, thanh mà các em dễ lẫn.

Ví dụ: Khi dạy bài: “Tiếng vọng” – Tiếng Việt lớp 5, tập 1, trang 108. GV đưa ra các tiếng mà có dấu thanh mà HS hay đọc nhầm.

GV nên gọi một số HS đọc. Sau đó GV đọc mẫu và phân tích cho HS hiểu. Chẳng hạn như: “giữ chặt” thanh ngã không đọc là “giữ chặt” thanh sắc. GV giải thích và tiến hành rèn đọc đúng cho HS: khi đọc tiếng có thanh ngã thì miệng mở rộng, lưỡi

và cuống họng khi phát âm để võng xuống và đẩy vào phía trong, đọc tiếng có thanh sắc thì đẩy lưỡi ra phía ngoài.

Để HS nắm được kỹ năng này GV cho HS luyện đọc đi đọc lại nhiều lần.

Nếu HS đọc ngắt nghỉ hơi không đúng chỗ thì câu văn, câu thơ sẽ trở nên vô nghĩa, người nghe sẽ không hiểu ý của văn bản.

Đối với bài thơ khi hướng dẫn đọc thơ, GV cần lưu ý hướng dẫn HS cách đọc thơ phải đặc biệt chú ý đến nhịp điệu của câu thơ (VD: bài thơ bốn chữ, năm chữ, lục bát.... Tùy theo mỗi bài thơ sẽ có cách ngắt nhịp khác nhau) .

Ví dụ: Khi đọc các bài thơ tự do chúng ta đọc liền mạch cho hết ý như bài: “Ê – mê – li con - Tiếng Việt lớp 5, tập 1, trang 54”.

Đã đến phút lòng ta sáng nhất!

Ta đốt thân ta

Cho ngọn lửa chói lòa.

Hay khi đọc thể thơ lục bát người đọc phải nắm vững kỹ thuật ngắt nhịp, nhấn giọng cho đúng.

Ví dụ: Bài: “Hành trình của bầy ong - Tiếng Việt lớp 5, tập 1, trang 117”.

“Chắt trong vị ngọt/mùi hương

Lặng thầm thay/ những con đường ong bay

Trải qua mưa nắng/ vui đầy

Men trời đất/ đủ làm **say đất trời.**

Một trong những điều quan trọng trong việc đọc đúng là phải phát âm đúng, đảm bảo về tốc độ. Nếu phát âm không chuẩn hoặc đọc quá nhanh hay quá chậm sẽ không thể hiện được cái hay của văn bản.

3.2. Luyện cho học sinh đọc to, rõ ràng, đọc lưu loát văn bản.

Đọc rõ ràng, lưu loát là cách đọc với tốc độ nhanh, phát âm rõ ràng, ràng mạch không bị vấp, không đọc quá to hoặc quá nhỏ, biết ngắt nghỉ đúng dấu câu, ngắt nhịp thơ đúng, thời gian nghỉ phù hợp ở những vị trí có dấu câu.

Trong quá trình dạy, GV quan tâm đến tất cả các đối tượng HS trong lớp khi dạy luyện đọc cần chú ý về trình độ HS, vùng miền để hướng dẫn các em luyện đọc và hướng dẫn kỹ thuật đọc. Nếu HS đọc chưa chuẩn, phát âm sai GV nên dừng lại luyện đọc cho đúng. Còn học sinh đã đọc đúng, đọc tốt rồi thì chúng ta mới chuyển sang luyện cho HS đọc to, rõ ràng, lưu loát văn bản.

Hướng dẫn HS khi đọc văn bản, nếu gặp các dấu câu ta cần phải ngắt, nghỉ đó chính là việc ngắt giọng. Sau dấu chấm xuống dòng ta phải nghỉ lâu hơn so với dấu chấm; sau dấu hai chấm thì phải nghỉ lâu hơn dấu phẩy; còn sau dấu phẩy cũng có lúc phải nghỉ khác nhau tùy theo nội dung bài. Dấu phẩy ngăn cách giữa các vế câu phải nghỉ lại lâu hơn dấu phẩy sau trạng ngữ hay dấu phẩy sau trạng ngữ phải nghỉ lâu hơn dấu phẩy ngăn cách các bộ phận đẳng lập... Hướng dẫn HS cách ngắt nhịp trong quá trình đọc thơ sao cho phù hợp.

Ví dụ: Khi đọc bài “Tranh làng Hồ” - Tiếng Việt lớp 5, tập 2, trang 88. GV hướng dẫn HS cách ngắt nhịp câu như sau:

+ Cái màu trắng điệp/ cũng là một sự sáng tạo/ góp phần vào kho tàng màu sắc của dân tộc trong hội họa.

Hay bài “Cao Bằng” Tiếng Việt lớp 5, tập 2, trang 41. GV hướng dẫn HS cách ngắt nhịp các câu thơ như sau:

Rời dần/ bằng bằng xuống.

Ông lành/ như hạt gạo.

Bà hiền/ như suối trong.

Trong quá trình đọc có nhiều em còn nhút nhát, đọc còn chậm thì thường đọc rất nhỏ. Đối với những đối tượng này, khi các em đọc GV nên hướng dẫn các em đọc nâng giọng đọc lên cho cao để đọc được to hơn, GV nên khuyến khích

các em mạnh dạn, tự tin đọc lớn tiếng để các bạn trong lớp cùng nghe (GV không nên đứng sát bên cạnh HS để gây áp lực cho các em) .

3.3. Rèn kĩ năng đọc thầm, đọc hiểu

Đọc thầm là một hoạt động đọc bằng mắt. Do đó muốn đọc thầm có kết quả người đọc phải tập trung chú ý để mắt nhìn vào văn bản đọc. Đây là biện pháp luyện khả năng chú ý trong luyện đọc thầm.

Đọc thầm, đọc lướt có ưu thế hơn việc đọc thành tiếng vì tốc độ đọc nhanh hơn, không phải chú ý đến việc phát âm mà chỉ cần hiểu nội dung mình cần đọc. Việc đọc thầm sẽ giúp HS dễ cảm nhận nội dung bài học. Vì vậy trong giờ học tập đọc chúng ta không nên bỏ qua bước này.

Đọc thầm để hiểu yêu cầu, nội dung của bài. Trong giờ học tập đọc cần cho HS đọc thầm nhiều lần, tập đọc từ to đến nhỏ, đến đọc mấp máy môi (không thành tiếng), đến đọc hoàn toàn bằng mắt, không mấp máy môi (đọc thầm). Từng bước hình thành cho HS thói quen tập trung chú ý khi đọc thầm để thu thập thông tin, cảm thụ nghệ thuật của văn bản.

Luyện tốc độ đọc thầm bằng cách kiểm soát quá trình đọc thầm của HS bằng giới hạn thời gian đọc thầm cho từng đoạn, bài để tăng tốc độ đọc thầm cho HS. Yêu cầu HS báo cáo cho GV khi đã đọc xong (Ví dụ: bằng cách giơ tay). Cách thực hiện đọc này giúp rút ngắn thời gian đọc của HS và tăng dần độ khó của nhiệm vụ.

Để hiểu nghĩa của văn bản thì thông qua các bài tập đọc GV giúp HS hiểu nghĩa các từ khó, cụm từ khó, câu văn, đoạn văn, câu thơ, đoạn thơ, làm rõ nghĩa của những từ ngữ và những câu khó trên gắn với ngữ cảnh của bài đọc. Từ đó, giúp HS hiểu nội dung của từng đoạn và cả bài. Tuy nhiên, việc lựa chọn từ khó giải nghĩa từ, cụm từ cho HS còn phụ thuộc vào các đối tượng HS theo vùng, từng miền và từng dân tộc.

3.4. Giúp học sinh đọc hay, diễn cảm

Khi đọc một văn bản, HS phải hiểu được nội dung được thể hiện trong văn bản. Để đạt được kỹ năng này HS không chỉ đọc đúng mà còn phải đọc hay, phải biết phân tích cách đọc (tại sao HS lại chọn cách đọc này mà không phải là cách khác?). Việc xác định cách đọc cần dựa vào hình thức thể loại của văn bản đọc.

Ví dụ: Đọc thơ khác đọc văn xuôi, đọc văn miêu tả khác đọc văn kể chuyện, đọc lời hội thoại khác đọc lời độc thoại, đọc thơ lục bát khác đọc các thể thơ khác... Mặt khác, cần căn cứ vào nội dung của câu, đoạn, bài để chọn ngữ điệu phù hợp (ngắt giọng, đọc nhanh hay chậm, đọc giọng trầm hay bổng,...).

Để đọc tốt, đọc hay đòi hỏi người đọc phải nắm được nội dung của bài, lời nói của từng nhân vật để diễn tả cho đúng. GV cần hướng dẫn cho các HS nhận ra lời của người dẫn truyện, lời của từng nhân vật và biết thể hiện cảm xúc của nhân vật bằng cách đọc, giọng đọc phù hợp với nhân vật trong bài đọc. Khi nào HS hiểu nội dung bài kết hợp với kỹ năng đọc đúng, đọc trôi chảy thì việc đọc mới đạt hiệu quả. Hướng dẫn HS thể hiện ngữ điệu phù hợp cần thể hiện được giọng đọc diễn cảm thì yêu cầu HS cần đọc đúng giọng vui buồn, giận dữ, trang nghiêm... phù hợp với giọng đọc của từng nhân vật, phù hợp với từng kiểu câu, thể loại, từng nội dung cơ bản của bài tập đọc. Khi đọc ở những đoạn có cảm xúc cao, ta phải biết nhấn giọng ở từ ngữ biểu cảm, gợi tả, phân biệt lời của nhân vật, lời người dẫn chuyện... Tốc độ đọc lên cao hay hạ xuống sao cho phù hợp với nội dung, nhân vật trong bài vì mỗi bài đọc đều có các câu có những ngữ điệu đọc riêng.

Ví dụ: Bài “Phân xử tài tình” – Tiếng Việt lớp 5, tập 2, trang 46.

GV hướng dẫn giọng đọc toàn bài với giọng hồi hộp, hào hứng, thể hiện sự khâm phục của người kể chuyện về tài xử kiện của ông quan án.

+ Giọng đọc của người dẫn chuyện: Giọng rõ ràng, rành mạch, biểu thị cảm xúc khâm phục.

+ Hai người đàn bà: Giọng méo mào, ảm ức.

+ Quan án: Giọng ôn tồn, đĩnh đạc, trang nghiêm.

Khi đọc các bài thơ ta cần chú ý đến nhịp thơ, vần thơ, thể thơ, nhân giọng, ngắt nhịp cho phù hợp với từng thể loại thơ khác nhau, mỗi thể thơ được gieo vần và ngắt nhịp khác nhau. GV hướng dẫn cụ thể cách ngắt nhịp, cách đọc toàn bài, ngắt nghỉ hơi giữa các từ, cụm từ, nhân giọng ở những từ ngữ gợi cảm, gợi tả nhưng vẫn giữ được vẻ tự nhiên của giọng đọc, sắc thái của giọng đọc, ý nghĩa, tình cảm mà tác giả gửi gắm trong nội dung bài đọc.

Ví dụ: Bài “Chú đi tuần” – Tiếng Việt lớp 5, tập 2, trang 52

Câu thơ: “*Các cháu ơi! Giấc ngủ có ngon không?*”. Hay câu thơ: “*Cháu ơi! Ngủ nhé, cho say...*”. Hai câu thơ này đọc với giọng nhấn nhủ.

Hướng dẫn HS đọc ngắt nhịp, giọng đọc trầm lắng, trù mèn, thiết tha và đọc nhấn giọng ở một số từ trong câu thơ sau:

*Gió **hun hút**/ lạnh lùng*

*Trong **đêm khuya**/ **phổ vẳng***

*Súng trong tay/ **im lặng**.*

*Chú đi tuần/ **đêm nay**.*

Ví dụ: Bài “Bầm ơi” – Tiếng Việt lớp 5, tập 2, trang 130

Hướng dẫn HS đọc cách đọc ngắt nhịp, giọng đọc bài trầm lắng, thiết tha thể hiện cảm xúc yêu thương mẹ rất sâu lắng của anh chiến sĩ vệ quốc quân. Nhấn giọng ở một số từ ngữ như sau:

*Bầm ơi/ có **rét** không bầm?*

*Heo heo gió núi,/ **lâm thâm** mưa phùn*

*Bầm ra ruộng cấy/ bầm **run***

*Chân **lội dưới bùn**,/ tay cấy mạ non*

Mạ non/ bầm cấy mấy đon

*Ruột gan bầm lại/ **thương con** mấy lần.*

Muốn cảm nhận được văn bản của người thì người đọc phải đọc với tốc độ vừa phải không quá nhanh hay quá chậm.

Trong tiết học, GV nên tổ chức cho HS đọc theo nhóm để những HS đọc tốt hơn, đọc hay hơn, nổi trội hơn sẽ hướng dẫn thêm cho những HS đọc chưa tốt. Những HS đọc chưa tốt, chưa đạt tốc độ theo yêu cầu, GV luôn khuyến khích động viên các HS luyện đọc trước ở nhà.

IV. KẾT QUẢ ÁP DỤNG

Sau khi áp dụng các biện pháp, thì HS trong lớp có những chuyển biến rõ rệt, những em đọc còn chậm giờ đọc đã có tiến bộ, biết ngắt nghỉ hơi giữa các dấu câu, giữa các cụm từ, biết đọc ngắt nhịp theo thể thơ, nhấn giọng ở một số từ ngữ, đọc to, rõ ràng, lưu loát. Giờ học phân môn Đọc trở nên sôi nổi hơn, có nhiều cánh tay xung phong đọc, khả năng cảm thụ văn có nhiều tiến bộ, các em cảm thấy yêu thích môn Đọc. Nhờ việc luyện đọc có tiến bộ nên các em viết chính tả cũng đỡ sai lỗi, làm văn thì có tiến bộ hơn.

Thời gian	Tổng số HS		Đọc đúng nhưng ngắt nghỉ theo dấu câu, cụm từ, nhịp thơ chưa đảm bảo, chưa diễn cảm.	Đọc đúng, rõ ràng biết ngắt nghỉ theo dấu câu nhưng chưa thể hiện rõ sự ngắt nghỉ theo cụm từ, nhịp thơ, chưa diễn cảm.	Đọc đúng, rõ ràng, lưu loát; biết ngắt nghỉ theo dấu câu, cụm từ, nhịp, thể hiện giọng đọc diễn cảm, biết đọc theo lời của nhân vật.
Tháng 3	42	Số lượng	0	18	24
		Tỉ lệ	0%	43%	57%

Như vậy, có thể nói rằng: HS đọc có tiến bộ hơn, biết ngắt nghỉ hơi giữa các dấu câu, giữa các cụm từ, biết đọc to, rõ ràng, lưu loát, diễn cảm.

C. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Kết luận

Qua thời gian nghiên cứu và quá trình thực hiện các biện pháp trên trong quá trình giảng dạy, GV nhận thấy HS trong lớp đã phát huy được khả năng tự học của mình. Các em tự tin, mạnh dạn hơn, học tập hăng say, sôi nổi hơn. HS chủ động, tự giác trong học tập. Các kĩ năng đọc được nâng lên, nhiều em đọc hay, đọc phù hợp với lời của từng nhân vật, biết cách ngắt nhịp câu thơ, nhấn giọng ở một số từ ngữ, biết đọc diễn cảm. Đặc biệt, HS có khả năng cảm thụ văn học tốt hơn.

Tuy nhiên, để HS luyện đọc tốt hơn đòi hỏi người GV phải nỗ lực sáng tạo, không ngừng cải tiến để nâng cao phương pháp, hình thức tổ chức dạy học để nâng cao hiệu quả dạy học. Để giúp HS học tốt phân môn Tập đọc GV cần nắm được mục tiêu của bài, phải luyện giọng đọc hay và đúng. Luôn động viên những em HS đọc còn chậm, còn sai bỏ mặc cảm, tự ti và tạo không gian học tập vui vẻ tạo hứng thú, phát huy tính tích cực, ý thức tự giác cho HS trong quá trình học.

2. Kiến nghị

*** Đối với nhà trường:**

Tổ chức các buổi sinh hoạt dành riêng cho GV trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm trong giảng dạy.

Thư viện nhà trường cần bổ sung thêm sách, tài liệu tham khảo về nâng cao công tác dạy học phân môn Đọc để GV tham khảo, học tập.

*** Đối với giáo viên:**

Người GV luôn tâm huyết, hết lòng với nghề, tận tụy với HS. Tích cực học hỏi đồng nghiệp, đọc các tài liệu nhằm phục vụ cho công tác dạy học. Tham khảo các tài liệu hay trên các phương tiện thông tin đại chúng.

* Đối với phụ huynh: Phối hợp chặt chẽ với GV giảng dạy để cùng giáo dục các em tốt hơn.

Với thời gian và khả năng có hạn nên bản thân chỉ nêu lên một số biện pháp nâng cao chất lượng dạy học phân môn Đọc. Rất mong nhận được sự góp ý, xây dựng của các thầy cô để biện pháp của tôi được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Đăk Song, ngày 20 tháng 3 năm 2025

Người viết báo cáo

(Ký và ghi rõ họ tên)

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Phan', followed by a horizontal line.

Phan Thị Thu Trang

HÌNH ẢNH MINH CHỨNG

Giải pháp 1: Tăng cường công tác phối hợp với cha mẹ học sinh.

Giải pháp 2: Phát huy tính tích cực, tự giác của người học.

Giải pháp 3: Hướng dẫn kĩ thuật đọc cho học sinh

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2006), Chương trình giáo dục phổ thông cấp tiểu học ban hành kèm theo Quyết định số 16/2006/QĐ-BGDĐT ngày 05 tháng 5 năm 2006.
2. Nghị quyết số: 29 - NQ/TW, ngày 04 tháng 11 năm 2013, Nghị quyết Hội nghị Trung ương khóa XI.
3. Sách giáo khoa, sách giáo viên lớp 5 (tập 1 và tập 2).

**NHẬN XÉT, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ
CỦA NHÀ TRƯỜNG**

Kinh nghiệm này được áp dụng tại Trường TH Chu Văn An
Năm học 2024 - 2025 và đạt kết quả Tốt và có khả
năng nhân rộng

H.T.

Nguyễn Thị Hương

**NHẬN XÉT, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ
CỦA HỘI ĐỒNG CHẤM SÁNG KIẾN**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

